

Paikallismuseoiden hankeavustukset, ohje valtionavustusten käyttöön ja selvittämiseen - ennen vuotta 2025 myönnetyt avustukset

1. Avustuksen käyttö ja hyväksytyt kustannukset

Museovirasto nimeää avustuspäätöksessä hankkeen valvojana toimivan alueellisen vastuumuseon. Avustuksen saajan tulee olla yhteydessä ennen hankkeen aloittamista alueelliseen vastuumuseoon, jonka kanssa käydään läpi suunnitelmat ja mahdolliset lisäohjeet. Työn valmistuttua tulee olla uudelleen yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon, joka tarkastaa työt niiden valmistuttua.

Avustusta voidaan käyttää vain myöntövuoden aikana. Avustusta saadaan käyttää ainoastaan päätöksessä mainitusta tarkoituksesta aiheutuviin menoihin, jotka on sisällytetty avustushakemukseen.

Hyväksyttävät menot

Hyväksyttäviksi menoiksi katsotaan hankkeen kannalta tarpeelliset, määrältään kohtuulliset menot. Hyväksyttäviä menoja eivät ole vakinaisen henkilökunnan palkkamenot tai museoiden tavanomaiset toimintamenot. Tällaisia ovat mm. museoiden avoinnapiitoon, oppaiden palkkaamiseen ja normaaleihin kiinteistökuluihin liittyvät kulut. Myöskään hallinnolliset kustannukset eivät ole hyväksyttäviä menoja.

Avustusta ei lähtökohtaisesti voida käyttää laite- ja kalustomenoihin, mutta avustuksella voi vuokrata hankkeessa tarvittavat laitteet.

Kunkin vuoden osalta hyväksyttävinä menoina otetaan huomioon ne menot, jotka kirjanpitolain ja -asetuksen sekä hyvän kirjanpitotavan mukaan on kirjattava kyseiselle tilikaudelle. Hyväksyttäviksi menoiksi ei katsota menoja, jotka ovat syntyneet ennen hakuajan päättymistä. Laskennalliset menot eivät ole hyväksyttäviä menoja.

Hankeeseen liittyvästä työstä on aina tehtävä sopimus työntekijän tai työtä suorittavan tahon kanssa. Sopimuksesta tulee käydä ilmi tehtävät työt sekä työsuorituksen ajankohta. Museovirasto hyväksyy kohtuullisina kustannuksina palkat ja palkkiot, jotka on maksettu rahapalkkana tai luontoisetuna. Avustuksella rahoitetun toiminnan tai projektin palkoista on pidettävä työajanseurantaa. Avustuksen saajan tulee varmistaa, että kirjanpitoon tehtävät palkkakirjaukset perustuvat todellisiin, aiheutuneisiin kustannuksiin. Laskennallisia kuluja, esim. talkoo- tai vapaaehtoistyötä, ei hyväksytä. Kohdentamisen tulee myös perustua käytettyyn työaikaan ja avustuksen saajan tulee pystyä esittämään tarvittaessa virastolle palkkojen

kohdentamisperiaatteet. Avustetussa hankkeessa tehtäviin töihin ei ole mahdollista käyttää palkkatuella tai muulla työllistämistuella palkattua työvoimaa.

Kohtuullisina matkakustannuksina hyväksytään valtion matkustussäännön mukaisesti toteutuneet kustannukset, mikäli ne on sisällytetty avustushakemukseen eikä niitä ole poissuljettu päätöksessä. Avustuksella katettava matka on tehtävä niin lyhyessä ajassa ja vähin kokonaiskustannuksin kuin mahdollista. Samalla on otettava huomioon matkan ja tehtävien tarkoituksenmukainen ja turvallinen suorittaminen. Perusteet käytetyn matkustustavan valintaan tulee pyydetessä esittää. Samat periaatteet koskevat sekä palkattuja henkilöitä että luottamustehtävissä toimivia henkilöitä.

Rahalahjoista tai muista rahanarvoisista lahjakorteista aiheutuneet kustannukset eivät ole hyväksyttäviä menoja.

Arvonlisävero hyväksytään avustettavaksi kustannukseksi vain, jos se jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Toisin sanoen, mikäli avustuksen saaja vähentää verotuksessaan maksamansa arvonlisäverot, avustettavalle kohteelle hyväksytään kustannus nettomääräisenä, eli se mikä tosiasiallisesti maksettiin. Kunnille myönnettävissä avustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset.

2. Selvitys avustuksen käytöstä

Museoviraston myöntämän valtionavustuksen käytöstä tulee tehdä selvitys, joka toimitetaan Museovirastoon avustuspäätöksessä mainittuun päivämäärään mennessä. Selvitys avustuksen käytöstä tehdään asiointipalvelussa.

Muut kuin asiointipalvelun kautta avustusta hakeneet asiakkaat täyttävät Museoviraston verkkosivuilta löytyvän lomakkeen, joka lähetetään osoitteeseen: Museovirasto, PL 913, 00101 Helsinki tai sähköpostilla: kirjaamo@museovirasto.fi.

Tiliselvityksen liitteeksi vaaditaan:

- Raportti hankkeen etenemisestä ja tuloksista
- Erittely hankkeen kokonaiskustannuksista, tuloista ja avustuksista (tositteita ei lähetetä, ellei niitä erikseen pyydetä).
- Yhteisön tuloslaskelma, tase ja toiminnantarkastuskertomus avustuksen käyttövuodelta. Kunnallisten museoiden osalta riittää selvitys museotoimen menoista.
- Yhteisön toimintakertomus tai muu vastaava selvitys avustuksen käyttövuodelta. Kunnallisten museoiden osalta riittää museotoimen toimintakertomus.

Hankkeen kuitteja ja muita tositteita ei liitetä selvitykseen, vaan ne tulee säilyttää hyvää kirjanpitoa noudattaen avustuksensaajan hallussa kuusi vuotta. Museovirasto tekee tarkastuksia ja pyytää kuitteja tarvittaessa.

Selvitykseen tulee sisältyä sekä talousraportointi että sanallinen selonteko hankkeen toteuttamisesta ja tuloksista. Hankkeen kustannusten osalta tulee käydä ilmi, mitä on hankittu ja miten hankinnat liittyvät hankkeeseen. Palkkojen osalta tulee käydä ilmi, kuinka paljon työaikaa on käytetty, keiden työpanoksesta on kyse, mikä heidän roolinsa hankkeessa on ollut sekä minkä verran palkkaa hanketyöstä on maksettu.

Kustannuserittelystä tulee käydä ilmi jokaisen hankinnan osalta sekä arvonlisäveroton hinta että arvonlisäverollinen hinta.

Selvityksen ei tarvitse olla pitkä, mutta sen tulee antaa selkeä ja riittävä kuva siitä, mitä avustuksella on tehty ja saatu aikaan. Selvityksessä tulee kuvata lyhyesti avustetun hankkeen vaiheet. Lisäksi selvityksessä tulee kertoa avustuksella aikaansaaduista tuloksista sekä arvioida vastaavatko ne hakemuksessa esitettyjä tavoitteita.

Selvityksessä tulee raportoida avustuksen käytölle asetettujen ehtojen täyttämistä, jos avustuspäätöksessä sellaisia on. Jos hanke on ollut laajempi kuin se toiminta, johon valtionavustusta on saatu tai hanke on kestänyt jo useamman vuoden, tulee selvityksessä selkeästi eritellä se toiminta, johon kyseessä oleva valtionavustus on käytetty.

Hankkeen kustannuksista hyväksytään avustuksella katettaviksi avustuspäätöksessä ilmoitetun summan verran, kuitenkin enintään 80 % toteutuneista hyväksytyistä kustannuksista. Mikäli hanke toteutuu hakuvaiheessa esitettyä pienemmin kustannuksin, avustuksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa maksetun osuuden avustuksesta.

Esimerkki:

Hankkeen kokonaiskustannukset hakemuksessa 8 000 €
 Museoviraston avustus enintään 6 400 € (80 %)
 Hankkeen muu rahoitus 1 600 € (20 %)

Selvityksessä hankkeen hyväksyttävät kokonaiskustannukset 7 000 €
 Avustus saa kattaa enintään 80 % (= 5 600 €)
 Museovirasto perii takaisin 800 €

3. Ehdot

Ehtoja ja määräyksiä: Paikallismuseoiden hankeavustukset

Hakemusasiakirjojen julkisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 1 §:n julkisuusperiaatteen mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Lain tarkoituksena on 3 §:n mukaan toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilölle ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä ja vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja

valvoa oikeuksiaan ja etujaan. Museovirastoon jätetyt valtionavustushakemukset ovat laissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja.

Museovirastoon toimitettu avustushakemus tulee julkiseksi, kun Museovirasto on sen vastaanottanut. Julkinen asiakirja voi sisältää ehdottomasti salassa pidettäviä ja harkinnanvaraisesti julkisia osia. Harkinnanvaraisesti julkiset asiakirjat voivat olla joko lähtökohtaisesti julkisia tai lähtökohtaisesti salassa pidettäviä.

Velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä

Avustusta hakevan tahon tulee selvittää ja ottaa toiminnassaan huomioon mahdollinen velvollisuutensa noudattaa lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016; hankintalaki). Hankinnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä taloudellista vastiketta vastaan.

Hankintalain 6 §:ssä määritellään hankintayksiköt, joita ovat

1. valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset
2. evankelisluterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset
3. valtion liikelaitokset
4. julkisoikeudelliset laitokset. Julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta ja
 - a) jota rahoittaa pääasiallisesti 1-4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö taikka
 - b) jonka johto on 1-4 kohdassa tarkoitettun hankintayksikön valvonnan alainen taikka
 - c) jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1-4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö nimeää yli puolet.
5. mikä tahansa hankinnan tekijä silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta 1-4 kohdassa tarkoitettulta hankintayksiköltä.

Julkisen hallinnon lisäksi myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja saattaa olla hankintalain tarkoittama hankintayksikkö ja siten velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä, mikäli avustuksen saaja hankintalain mukaisesti täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit tai saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta.

Tuki voi olla saatu myös useammalta kuin yhdeltä hankintayksiköltä. Julkisen tuen tulee kohdistua tiettyyn hankintaan. Yleinen toiminta-avustus ei ole hankintalain tarkoittamaa tiettyyn hankintaan kohdistuvaa tukea. Tuen merkitystä hankinnan kannalta on arvioitava tuen myöntämishetkellä tiedossa olleiden seikkojen mukaan.

Velvollisuus noudattaa hankintalakia avustusta käytettäessä saattaa yllä esitetyn johdosta soveltua myös yksityisiin henkilöihin ja yrityksiin.

Avustuksen käyttöä koskevat määräykset

Avustus saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksessä mainitusta käyttötarkoituksesta aiheutuviin menoihin päätöksessä mainitun ajan kuluessa. Jos käyttötarkoitusta on perustelluista

syistä tarpeen muuttaa, ja jos avustuspäätöksessä nimetty kohteen valvoja muutosta puoltaa, tulee avustuksen saajan pyytää Museovirastolta käyttötarkoituksen muutosta kirjallisesti. Avustuksen saajan tulee odottaa uutta päätöstä ennen töiden aloittamista.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.

Oikeus saada maksatus myönnetystä valtionavustuksesta raukeaa, jos valtionavustuksen saaja ei ole Museoviraston päätöksessä ilmoittamaan määräaikaan mennessä pyytänyt avustusta maksuun.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä kirjallisesti valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta valtionavustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustuksen saajan on tarvittaessa annettava Museovirastolle avustuksen käytön valvonnan kannalta kaikki tarpeelliset tili- ja seurantatiedot, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa. Museoviraston edustajalle on varattava tarvittaessa tilaisuus tarkastaa avustuksen saajan varainkäyttöä ja toimintaa valtionavustuksen käytön ja ehtojen täyttämisen selvittämiseksi.

Avustuksella toteutettavat verkkopalvelut

Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019) velvoittaa julkista sektoria ja osaa yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioista noudattamaan saavutettavuusvaatimuksia. Avustuksella toteutettavien verkkopalveluiden (esim. verkkosivustot ja mobiilisovellukset) tulee täyttää digipalvelulain keskeiset vaatimukset. [Lue lisää vaatimuksista.](#)

Avustuksen palauttaminen ja takaisinperintä

Jos avustus jää kokonaan tai osittain käyttämättä, eikä Museovirasto ole myöntänyt lisäaikaa avustuksen käytölle, on jäljelle jäänyt avustussumma palautettava. Palautuksen voi tehdä heti, mutta viimeistään se on tehtävä selvityksen yhteydessä. Jos käyttämättä jäänyt summa on enintään 100 euroa, sen voi jättää palauttamatta.

Avustus tulee palauttaa Museoviraston tilille: IBAN: FI96 8129 9710 0116 51 BIC: DABAFIHH. Palautuksen yhteydessä on mainittava avustuspäätöksen diaarinumero.

Jos avustus on käytetty vastoin sille määrättyä käyttötarkoitusta tai jos avustuksen saaja on avustusta hakiessaan antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai ehtojen asettamiseen tai avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti, määrätään avustus takaisin perittäväksi. Museovirasto voi määrätä avustuksen tai osan siitä takaisin perittäväksi myös silloin, jos avustukselle muutoin asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Avustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle korkoa avustuksen maksupäivästä alkaen. Koron määrä on korkolain (633/1982) mukainen viitekorko lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä.

Museovirasto laskee kertyneen koron määrän, kun palautus on tehty, ja lähettää korosta avustuksen saajalle erillisen laskun. Korko lasketaan siitä päivästä, kun avustus on maksettu avustuksen saajan tilille siihen päivään, kun avustuksen palautettava tai takaisin perittävä osuus on maksettu Museoviraston tilille.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään Museoviraston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava koron lisäksi vuotuista viivästyskorkoa. Se määräytyy korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti.

Museovirasto voi jättää osan palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä katsotaan kohtuuttomaksi valtionavustuksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai niiden muutokseen nähden. (Valtionavustuslaki 26.1 §)

Erityisen painavasta syystä Museovirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä. (Valtionavustuslaki 26.2 §)

Viestintä

Avustuksen saajan toivotaan kertovan viestinnässään esimerkiksi verkkosivuillaan ja esitteissään, että hanke tai toiminta on saanut Museovirastolta valtionavustusta.

Sovellettu lainsäädäntö

Valtionavustuslaissa (668/2001) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan valtionavustuksia myönnettäessä.

Avustuksen myöntämiseen, käyttöön ja valvontaan liittyen noudatetaan lisäksi

- Hallintolakia (434/2003)
- Hallintolainkäyttölakia (586/1996)
- Tietosuojalakia (1050/2018)
- Lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Asetusta viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (1030/1999)
- Lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)
- Lakia sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)
- Asetusta valtion talousarviosta (1243/1992)

Lait ja asetukset löytyvät osoitteesta www.finlex.fi